

Warszawa, dnia 8 października 2015 r.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych
do spraw postępowań przed Europejskim
Trybunałem Praw Człowieka

elektronicznie do członków Zespołu

SPRAWOZDANIE

**z posiedzenia Zespołu do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
które odbyło się w dniu 14 września 2015 r.**

W dniu 14 września 2015 r. odbyło się posiedzenie Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej Zespół), powołanego Zarządzeniem nr 73 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2007 r. z późniejszymi zmianami.

Spotkaniu przewodniczyła Pani Justyna Chrzanowska, Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka (dalej Przewodnicząca lub Pełnomocnik).

Rozpoczynając posiedzenie Przewodnicząca Zespołu powitała Płk Krzysztofa Olkowicza, nowego Zastępcę Rzecznika Praw Obywatelskich podkreślając z uwagi na dotychczasową działalność, jego znajomość problematyki penitencjarnej. Przewodnicząca przekazała informację na temat IX seminarium warszawskiego, które odbędzie się w dniu 16 października 2015 r. w siedzibie Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w Lublinie oraz o sposobie zgłaszania się na to seminarium. Poinformowała uczestników o wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej Trybunał lub ETPCz) z dnia 7 lipca 2015 r. *Rutkowski i inni p. Polsce*. Wraz z tym wyrokiem Trybunał zakomunikował Polsce 591 spraw dotyczących przewlekłości postępowań cywilnych i karnych. Przewodnicząca zaznaczyła, że wiele z tych skarg oczekuje na rozpoznanie od wielu lat, niektóre od 2008 roku. W efekcie część skarg dotyczy sytuacji sprzed nowelizacji ustawy o skardze na przewlekłość w 2010 r. Zgodnie z wyrokiem rząd ma w ciągu dwóch lat przedsięwziąć środki o charakterze generalnym, które zapobiegą naruszeniom w przyszłości, co w praktyce polegać będzie na nowelizacji obowiązującej ustawy o skardze na przewlekłość. Przewodnicząca poinformowała, iż zdaniem rządu suma zadośćuczynień w zakomunikowanych sprawach może wynieść ok 21 mln PLN. Planowane są rozmowy z Kancelarią ETPCz (Kanclerz IV sekcji przyjedzie do Polski 23 września 2015 r.) na temat sposobu rozwiązania problemu tych skarg w porządku krajowym. Rozmowy odbędą się w Ministerstwie Sprawiedliwości (dalej MS). Przewodnicząca zaapelowała do obecnych przedstawicieli Ministerstwa Finansów (dalej MF) o udział w planowanym spotkaniu mając na uwadze konieczność zaplanowania w budżecie odpowiednich sum. Reprezentujący MF Pan Robert Krzyśków potwierdził udział MF w spotkaniu.

I. Informacje właściwych resortów i innych podmiotów na temat postępów w realizacji poszczególnych wyroków Trybunału.

◦ Informacja nt. postępu prac legislacyjnych zmierzających do wykonania wyroków z grupy Horych i Piechowicz p. Polsce, referuje: Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Przewodnicząca zaznaczyła, że grupa tych spraw znajduje się w procedurze podwyższonego nadzoru w agendzie Komitetu Ministrów, ze względu na wyjątkowy charakter sankcji dotyczących osoby skarżące. Ponadto podkreśliła, że cały czas są komunikowane stronie polskiej nowe skargi z tej grupy.

W imieniu Ministerstwa Sprawiedliwości (dalej MS) głos zabrała przedstawicielka Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka, Pani sędzia Urszula Szafrąńska. Poinformowała ona, iż prace legislacyjne nad *projektem ustawy – Kodeks karny wykonawczy* (dalej k.k.w.) są bardzo zaawansowane. Przyjęty przez Sejm poselski projekt ustawy został w dniu 10 lipca 2015 r. przekazany do Prezydenta i Marszałka Senatu. Projekt przewiduje odejście od aktualnie obowiązującego automatyzmu w przyznawaniu statusu więźnia niebezpiecznego i stopniowe łagodzenie rygorów wynikających z zakwalifikowania osadzonych jako więźniów niebezpiecznych. W dniu 7 sierpnia 2015 r. Senat podjął uchwałę w której zaproponował wprowadzenie 6 poprawek do ustawy, o charakterze porządkującym i redakcyjnym, a także dotyczące terminologii. Poprawki usuwają zbędne powtórzenia i czynią cały tekst ustawy bardziej przejrzystym i zrozumiałym, dlatego należy uznać je za celowe. W dniu 11 sierpnia 2015 r. projekt został przekazany do Komisji Nadzwyczajnej ds. Zmian w Kodyfikacjach. Pani sędzia przyznała, że istnieje duża szansa na wprowadzenie tych zmian jeszcze podczas trwania tej kadencji parlamentu.

Przedstawiciel Centralnego Zarządu Służby Więziennej (dalej CZSW) Pan Dyrektor Michał Zoń z Departamentu Prawnego Dyrekcji Generalnej Służby Więziennej potwierdził konieczność dokonania zmian legislacyjnych, równocześnie zaznaczył, że Służba Więzienna (dalej SW) realizuje szereg działań w oparciu o bieżące uregulowania prawne. W tym celu:

- przeprowadza szczegółowy nadzór nad więźniami „niebezpiecznymi”;
- status więźnia niebezpiecznego jest weryfikowany częściej niż ustawowe 6 miesięcy;
- wykorzystuje dostępne instrumenty informatyczne w celu sprawdzenia informacji o liczbie więźniów uznanych za niebezpiecznych, ile przebywają w tym reżimie, jakie były przesłanki zastosowania tego reżimu, kiedy ostatni raz byli poddani weryfikacji.

Na dzień 10 września 2015 r. taki więźniów było 160. Przedstawiciel CZSW podkreślił, że liczba więźniów uznanych za „niebezpiecznych” systematycznie maleje, odpowiednio w ostatnich latach na dzień 31 grudnia było to:

- 2010 r. – 320 więźniów uznanych za niebezpiecznych;
- 2011 r. – 315 więźniów uznanych za niebezpiecznych;
- 2012 r. – 201 więźniów uznanych za niebezpiecznych;
- 2013 r. – 189 więźniów uznanych za niebezpiecznych;
- 2014 r. – 162 więźniów uznanych za niebezpiecznych;

W wyrokach w sprawach Horych i Piechowicz ETPCz zwrócił uwagę nie tylko na konieczność zmiany prawa w Polsce ale również na czas objęcia poszczególnych więźniów tym reżimem. Przeciętnie okres ten wynosi ok 600 dni. Ta wysoka średnia jest podwyższona przez kilku więźniów których czas przebywania w tym reżimie wynosi nawet 14-16 lat – to są bardzo niebezpieczni więźniowie którzy muszą odbywać karę więzienia w tym systemie. Należy pamiętać, że w zdecydowanej większości przypadków zakwalifikowanie do grupy więźniów niebezpiecznych trwa krócej niż 1 rok, czasem ten czas liczy się w dniach. Niewątpliwie nastąpiła poprawa sytuacji w tym zakresie. Jeśli ten praktyczny aspekt działań podejmowanych przez CZSW zostanie wzmocniony dobrą legislacją, to nie powinniśmy w przyszłości spotykać się z tego typu skargami.

Przewodnicząca poinformowała, że zostało zakomunikowanych ok 30 nowych skarg z tej grupy spraw, dlatego podczas najbliższej wizyty Kanclerza IV sekcji można spodziewać się rozmowy także i o tych sprawach.

Płk. Krzysztof Olkowicz, Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich podkreślił, że przestanki wynikające z art. 88 k.k.w. są określone bardzo ogólnie, należy jednak ten przepis czytać wspólnie z art. 88 a § 2 k.k.w. Zaznaczył, że zarówno wnioski o objęcie więźnia reżimem „niebezpiecznego” jak i uzasadnienia są bardzo lapidarne i nie odzwierciedlają przestanków określonych w ww. artykule, z reguły sprowadzają się do przepisania treści tego artykułu. Ponadto istotnym problemem jest okres przebywania w reżimie „niebezpieczny”, w niektórych krajach czas ten jest ustawowo ograniczony do 6 miesięcy. Także i w Polsce należy rozważyć możliwość ustawowego ograniczenia pobytu w reżimie „niebezpieczny”.

Przewodnicząca zaznaczyła, że jakość wniosków stanowi istotny problem i zaapelowała do MS o przekazanie Służbie Więziennej i sędziom penitencjarnym standardów obowiązujących w tym zakresie i odejście od dotychczasowego automatyzmu. ETPCz nie przeprowadza rozprawy i bada tylko dokumenty, w związku z tym niezwykle istotne jest uzasadnienie wniosków, którymi legitymizujemy swoje postępowanie w kraju. Wyraziła też nadzieję, że na grudniowym spotkaniu Zespołu będzie można mówić już o przyjęciu przedmiotowej ustawy.

• Informacja na temat planów ewentualnej zmiany Ustawy o finansach publicznych w celu wykluczenia możliwości dochodzenia kosztów zastępstwa procesowego przyznanych na rzecz Skarbu Państwa, reprezentowanego np. przez Prokuraturę Generalną Skarbu Państwa, w postępowaniu krajowym dotyczącym kwestii, w której ETPCz stwierdził naruszenie Konwencji przez Polskę, referuje: Ministerstwo Finansów.

Przedstawicielka Ministerstwa Finansów (dalej MF), Dyrektor Katarzyna Szarkowska z Departamentu Polityki Wydatkowej poinformowała o przygotowaniu wniosku do Szefa Kancelarii Prezesa RM o wpisanie projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych do wykazu prac legislacyjnych i wyrażenie zgody na pominięcie obowiązku przygotowania założeń projektu ustawy. W trakcie prac prowadzonych z Prokuraturą Generalną Skarbu Państwa wypracowano dwa warianty uregulowania procedury umorzenia kosztów zastępstwa procesowego Skarbu Państwa: tryb obligatoryjny i fakultatywny. Umorzenie następowałoby w sposób niezależny od dotychczasowych przestanków zawartych w ustawie. W razie wpisania projektu do wykazu prac legislacyjnych pojawi się możliwość przeprowadzenia szerszych konsultacji w celu ustalenia, jakie rozwiązania są najbardziej optymalne.

Pani mecenas Anna Mazgajska z Departamentu Prawa Międzynarodowego i Europejskiego Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa potwierdziła prowadzenie wspólnych prac z Ministerstwem Finansów. Jednocześnie wyraziła poparcie dla przyjęcia trybu zapewniającego uznaniowość umarzania kosztów zastępstwa procesowego Skarbu Państwa.

Przedstawicielka Ministerstwa Spraw Zagranicznych, pani Eliza Suchożebrska z Departamentu ds. postępowań przed międzynarodowymi organami ochrony praw człowieka, podziękowała za podjęcie prac w celu uregulowania tej kwestii i za przedstawione dwa warianty uregulowania. Zachęciła MF do przeanalizowania, jakie rozwiązanie jest najbardziej optymalne z punktu widzenia celów tej inicjatywy ustawodawczej związanych z postępowaniami przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka i praktyką podwyższania kwot zadośćuczynień przez Trybunał nawet o nieściągnięte jeszcze koszty zastępstwa procesowego. W opinii MSZ opcja zakładająca obligatoryjny tryb umorzenia jest godna uwagi. Opcja fakultatywna stwarza bowiem pole do uznaniowego podejścia i rozbieżnej praktyki organów krajowych, którą może być trudno wytłumaczyć przed Trybunałem i Komitetem Ministrów Rady Europy. Zapis fakultatywny rodzi trudności z wypracowaniem jasnych zasad i kryteriów umorzenia. Jeśli nowa regulacja ma przekonać Trybunał do niezasądzania nieściągniętych kosztów, uda się to tylko pod warunkiem, iż Trybunał będzie miał pewność, że procedura jest oparta na jasnych kryteriach. Ponadto, przyjęcie w ustawie o finansach publicznych odmiennego uregulowania niż zastosowane w odniesieniu do kosztów sądowych może też powodować trudności po stronie skarżących z ustaleniem, jaki tryb ma zastosowanie w odniesieniu do jakich kosztów. Warto też przeanalizować, czy w sprawie powinien mieć zastosowanie tryb z urzędu, czy też tryb wnioskowy.

Przedstawiciel MS, Pan sędzia Maciej Kielbik z Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka, przypomniał, że Ministerstwo Sprawiedliwości doprowadziło do nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego, a także ustawy o kosztach sądowych. Nowy art. 121a wprowadzony do ustawy o kosztach sądowych przewiduje obligatoryjny trybu umorzenia kosztów sądowych i postępowanie wnioskowe. Nowelizacja wejdzie w życie z dniem 18 października 2015 r., co umożliwi zweryfikowanie, czy takie rozwiązanie prawidłowo funkcjonuje w praktyce. Jednocześnie pozytywnie ocenił podjęcie przez MF prac w sprawie nowelizacji ustawy o finansach publicznych. Podkreślił, że warto przeanalizować zastosowanie trybu obligatoryjnego umorzenia, by uniknąć problemów z wykazaniem przed Trybunałem, iż środek jest skuteczny w praktyce. Dla oceny istotne znaczenie będzie miała też praktyka stosowania ustawy o kosztach sądowych.

W odpowiedzi przedstawicielka Ministerstwa Finansów podkreśliła, że analizowano różne warianty. Duże znaczenie będzie miało, w jaki sposób ukształtuje się praktyka w zakresie umarzania kosztów sądowych po wejściu w życie niedawnej nowelizacji. Pomoże to w określeniu, w jaki sposób należy skonstruować przepisy, by nowy środek był zrozumiały, pewny i nie rodził wątpliwości w praktyce. W sprawie tej będzie możliwość dalszych konsultacji po wpisaniu projektu do wykazu prac legislacyjnych.

Dyrektor Michał Zoń z CZSW zwrócił uwagę na kwestię przepisów przejściowych. W szczególności, może się pojawić problem, jakie regulacje będą miały zastosowanie w odniesieniu do już wyegzekwowanych kosztów zastępstwa procesowego SP. Do czasu wyroku Trybunału dochodzenie należności jest bowiem obowiązkiem Skarbu Państwa.

W odpowiedzi przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości podkreślił, że kwestia ta była analizowana w trakcie prac nad zmianą ustawy o kosztach sądowych. Na gruncie tej ustawy problem nie występuje, jako że z definicji należności to jedynie koszty jeszcze niewyegzekwowane. Jeśli koszty zostały już ściągnięte, skarżący powinien zgłosić je w postępowaniu przed Trybunałem. Ważne jest też to, że postępowanie będzie prowadzone jedynie na wniosek. Możliwa będzie sytuacja, w której egzekucja jest prowadzona dalej, gdyż skarżący nie złożył wniosku o umorzenie. Praktyka pokaże, czy tego typu podejście zastosowane w ustawie o kosztach sądowych jest prawidłowe.

Przewodnicząca Zespołu Pani Justyna Chrzanowska podkreśliła, że w praktyce problem dotyczy osadzonych, gdyż ta grupa skarżących praktycznie zawsze występuje o zwrot kosztów

postępowań krajowych. Trybunał w praktyce automatycznie zasądza zwrot kosztów krajowych dla tej grupy skarżących się na warunki w więzieniach. Trzeba zapewnić, by środki nie były przelewane z jednej do drugiej jednostki organizacyjnej SP, generując dodatkowe koszty. Zachęcała do przeprowadzenia szybkich prac legislacyjnych w odniesieniu do tej kwestii.

• Informacja nt. postępu w realizacji wyroku ws. Kaprykowski p. Polsce, referują: Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Przewodnicząca zapytała czy w kontekście realizacji wyroku ws. Kaprykowski p. Polsce MS ma wnioski w związku z raportem grupy ekspertów Rady Europy (dalej RE) w kwestii wykonania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczących opieki medycznej w jednostkach penitencjarnych w Polsce.

Pan sędzia Roman Kaczor z Departamentu Wykonywania Orzeczeń i Probacji MS poinformował, że ww. raport ma obecnie wartość historyczną. Kwestia warunków leczenia więźniów była szeroko analizowana w MS i od 2013 roku doszło do wielu pozytywnych zmian. Przepisy nowej kodyfikacji karnej, które weszły w życie w dniu 1 lipca 2015 r. kwestie leczenia skazanych szczegółowo regulują i zapewniają przestrzeganie praw osób skazanych w zakresie opieki medycznej. Zdaniem MS nowe przepisy wpłyną na zmniejszenie się populacji osadzonych w jednostkach penitencjarnych, tym samym poprawi się jakość opieki medycznej. Istotne jest aby eksperci RE przyjrzeni się zmianom jakie zostały wprowadzone i byli ich świadomi.

Przewodnicząca dodała, że przedmiotowy Raport sporządzony został w języku angielskim ale nie będzie tłumaczony przez MSZ, natomiast może być przekazany wszystkim zainteresowanym.

Pan Dyrektor Michał Zoń z CZSW podał szereg danych statystycznych informując, że obecnie w ramach Więziennej Służby Zdrowia (dalej SW) funkcjonuje 12 szpitali z 2100 łóżek i pracuje 313 specjalistów. W 2014 r. hospitalizowano 2102 więźniów i wykonano 300 operacji - były to podstawowe zabiegi, zabiegi specjalistyczne są wykonywane w placówkach poza więziennych. W 2014 r. przeprowadzono:

- 1 554 440 wizyt lekarskich w więzieniach (w tym w ambulatoriach),
- 29 227 konsultacji poza warunkami więziennymi,
- 271 421 badań analitycznych i zabiegów w szpitalach i ambulatoriach więziennych,
- 94 681 badań analitycznych i zabiegów poza więzieniami,

W 2014 r. zmarło 59 więźniów w szpitalach więziennych z przyczyn naturalnych. Wiele osób osadzonych to osoby starsze, które w ocenie penitencjarnej nie stanowią zagrożenia dla społeczeństwa. CZSW apeluje w ich przypadku o przerwy w odbywaniu kary, ale nie zawsze te wnioski uzyskują aprobatę sądów. Obecnie więźniów niepełnosprawnych (na wózkach inwalidzkich) jest 55 oraz dodatkowo dwie osoby niepełnosprawne przebywają w aresztach śledczych. Koszty służby zdrowia są bardzo duże, w I kwartale 2014 r. CZSW na lekarstwa wydał 5 mln złotych, a na zakup świadczeń lekarskich ponad 6,5 mln. zł – to bardzo duże sumy dla budżetu więziennictwa. CZSW szuka oszczędności i w tym celu proponuje zmianę ustawy o działalności leczniczej poprzez wyłączenie więziennych szpitali z obowiązku ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej i od ryzyka stosowania złego leczenia. Koszt tego ubezpieczenia wynosi ponad 6 mln. zł rocznie, co znacznie przekracza kwotę zasądzeń z tytułu złego leczenia – za sprawy medyczne przegrane przez CZSW suma odszkodowań wyniosła w 2014 r. ok 250 tys zł – tych spraw przegranych jest niewiele. Wszystkie szpitale więzienne są jednostkami Skarbu Państwa, w związku z tym nie ma ryzyka niewypłacenia odszkodowania lub słusznego

zadośćuczynienia. Jest szansa, że proponowana w tym względzie zmiana przepisów zostanie przyjęta jeszcze w czasie trwania obecnej kadencji parlamentu, ponieważ nie budzi wątpliwości wśród parlamentarzystów.

Ponadto CZSW proponuje aby część procedur realizować w placówkach poza więzieniami, już teraz CZSW przewozi część pacjentów do placówek poza więzieniami. Nie zawsze są oni jednak przyjmowani, dlatego CZSW próbuje zawierać porozumienia z poszczególnymi szpitalami w celu zagwarantowania więźniom należytej opieki, np. ze szpitalem MSW na ul. Wołowskiej w Warszawie, gdzie mogłyby być prowadzone obserwacje psychiatryczne. Zainteresowanie placówek medycznych jest dość spore – za te świadczenia płaci się z budżetu MS.

Pan sędzia Kaczor oświadczył, że inicjatywa porozumień funkcjonuje w całej Europie i MS popiera tego typu rozwiązania.

Płk. Krzysztof Olkowicz powiedział, że dyskusje na temat tego czy służba zdrowia powinna być realizowana w ramach SW czy też poza nią były prowadzone już wcześniej. Służba zdrowia w ramach SW funkcjonuje w bardzo trudnych warunkach kadrowych i infrastrukturalnych. Obecnie powstaje nowy szpital w Czarnym, który ma poprawić te warunki. Trudno jest zachęcić lekarzy do pracy w szpitalach więziennych. Dodatkowo nowe problemy mogą powstać w związku ze znowelizowanymi przepisami k.p.k., zgodnie z którymi w razie umorzenia postępowania z powodu niepoczytalności sprawcy i orzeczenia środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu w zakładzie zamkniętym można zastosować tymczasowe aresztowanie. SW jest nieprzygotowana na realizację tego przepisu w kontekście konieczności zapewnienia warunków umożliwiających stosowanie odpowiedniego postępowania leczniczego, terapeutycznego, rehabilitacyjnego oraz resocjalizacyjnego. W związku z tym RPO wystąpi do TK w celu zbadania konstytucyjności tych zapisów k.p.k.

Profesor Małgorzata Wąsek-Wiaderek z Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego poinformowała, że możliwość zastosowania tymczasowego aresztu istniała także przed 1 lipca 2015 r., nowelizacja będąca efektem orzeczeń ETPCz ograniczyła czasową możliwość oczekiwania w tymczasowym areszcie, na orzeczenie środka zabezpieczającego.

Przewodnicząca zaznaczyła, że sprawa terminów, w jakich dana osoba będzie mogła przebywać w warunkach tymczasowego aresztu do czasu orzeczenia środka zabezpieczającego wynika z wykonania wyroków z grupy Mocarska. ETPCz dopuszcza przetrzymanie takiej osoby przez okres 3 miesięcy w tymczasowym areszcie w warunkach zwykłej placówki penitencjarnej do czasu przewiezienia do ośrodka zdrowia. Natomiast niepokojące jest to, że obecne rozwiązanie przewiduje termin 3 miesięcy z możliwością przedłużenia go o kolejny miesiąc, co w efekcie daje okres 4 miesięcy, a ten okres nie będzie uznany za usprawiedliwiony w ocenie ETPCz. Nie można wykluczyć, że w przypadku badania konstytucyjności przedmiotowych zapisów TK ustali standard na wyższym poziomie niż wynikający z Konwencji i przyjęty przez ETPCz.

Przewodnicząca podkreśliła, że sprawy z grupy Kaprykowski znajdują się w procedurze podwyższonego nadzoru i zapewne jeszcze jakiś czas pozostaną w tej procedurze. Dodała, że cieszy ją praktyka zawierania umów pomiędzy CZSW, a szpitalami. Sprawy medyczne przed ETPCz dotyczą bardzo często wysoko specjalizacyjnych zabiegów. Eksperci przygotowujący ww. raport zmienili zdanie od czasu wizyty, uznając, że nie ma już konieczności likwidacji więziennej służby zdrowia i zastąpienia jej cywilną służbą zdrowia, ponieważ obecnie standard leczenia osób osadzonych jest nawet wyższy niż dla osób przebywających w warunkach wolnościowych. Istotne jest aby MZ było poinformowane o zawieraniu tych umów i aby nie dochodziło do sytuacji odmowy przyjęcia osadzonego do szpitala poza SW.

• Informacja nt. postępu prac legislacyjnych zmierzających do wykonania wyroków z grupy *Kędzior p. Polsce*, w kontekście ustaleń podjętych podczas spotkania grupy roboczej w dniu 30 lipca 2015 r., referuje: Ministerstwo Zdrowia.

Przewodnicząca zaznaczyła, że w tej grupie do chwili obecnej rozstrzygnięto 2 sprawy natomiast inne sprawy zostały zakomunikowane rządowi. ETPCz obecnie skłania się do zawierania ugód w tej grupie spraw. W dniu 30 lipca 2015 r. odbył się spotkanie podgrupy w sprawie realizacji środków indywidualnych w sprawie *Kędzior p. Polsce*

Przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia (dalej MZ), Pan Karol Bogusz z Departamentu Współpracy Międzynarodowej poinformował, iż projekt założeń projektu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wprowadza wymóg uzyskania zgody od osoby na umieszczenie jej w Domu Pomocy Społecznej (dalej DPS), jeżeli ta osoba jest zdolna do jej wyrażenia. W sytuacji sporu pomiędzy taką osobą a jej opiekunem, kwestię umieszczenia w DPS rozstrzygać będzie sąd opiekuńczy. Zgodnie z założeniami badanie stanu zdrowia psychicznego osoby umieszczonej w DPS będzie się odbywało na jej wniosek, jej przedstawiciela ustawowego lub sądu nie częściej niż co 6 miesięcy. Prace nad projektem założeń posuwają się bardzo wolno. KPRM zgłosiła ponownie uwagi do testu regulacyjnego m.in. w zakresie przedstawienia zapisów dotyczących stosowania środków przymusu bezpośredniego w innych krajach, na które MZ odpowiedziało w dniu 2 września 2015 r.

Przewodnicząca zaznaczyła, że rozmowy na temat realizacji wyroku w sprawie *Kędzior p. Polsce* trwają już bardzo długo. Projekt założeń nie do końca jest satysfakcjonujący dla MSZ, ponieważ ETPCz może nie uznać badania stanu zdrowia psychicznego osoby umieszczonej w DPS na wniosek za zabezpieczający jej interesy w stopniu wystarczającym. W związku z tym Przewodnicząca zwróciła się do RPO o analizę przedstawionych założeń pod tym kątem. Należy liczyć się z tym, że ewentualna skarga do TK spowoduje opóźnienie prac nad ustawami, ponieważ administracja może czekać na rozstrzygnięcie TK w tej sprawie. Przewodnicząca zaznaczyła, że w kontekście potencjalnej skargi konstytucyjnej RPO do TK w tej sprawie, MZ nie może być zwolnione z odpowiedzialności i dalszych prac nad założeniami do przedmiotowych ustaw. Równocześnie zasugerowała aby RPO rozważył ewentualne wystąpienie do MZ, KPRM oraz RCL o zintensyfikowanie działań nad ww. ustawami. Płk. Krzysztof Olkowicz potwierdził, że RPO aktywnie zajmie się tą sprawą, tak aby nie dopuścić do jej zawieszenia na kolejne lata.

• Informacja nt. postępu w realizacji wyroku ws. *Subicka nr 1 p. Polsce*, w zakresie nowelizacji ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi referuje: Naczelny Sąd Administracyjny.

Przewodnicząca zaznaczyła, że dzięki bardzo konstruktywnej postawie Naczelnego Sądu Administracyjnego, który wziął pod uwagę wyrok ETPCz *Subicka p. Polsce* udało się szybko wprowadzić niezbędne zmiany legislacyjne do już procedowanego projektu ustawy prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (dalej p.p.s.a.).

Przedstawicielka Naczelnego Sądu Administracyjnego, Pani dr Agnieszka Wilk-Ilewicz poinformowała, że nowe rozwiązania obowiązują od dnia 15 sierpnia 2015 r. Profesjonalny pełnomocnik miał na bazie dotychczas obowiązujących przepisów bardzo mało czasu na złożenie skargi kasacyjnej, obecne rozwiązanie przewidziane w art. 177 § 3 p.p.s.a. zakłada, że termin do wniesienia skargi kasacyjnej biegnie od dnia zawiadomienia pełnomocnika o jego wyznaczeniu, jednak nie wcześniej niż od dnia doręczenia stronie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem. W art. 177 § 4 p.p.s.a. wyraźnie określono, że jeżeli pełnomocnik wskazany art. 253 § 2 p.p.s.a. nie

stwierdza podstawy do wniesienia skargi kasacyjnej składa w sądzie, w terminie do wniesienia skargi kasacyjnej, sporządzoną przez siebie opinię wskazując na brak takich postaw. W art. 177 § 5 p.p.s.a. wprowadzono ocenę tej opinii przez sąd. Jeżeli sąd stwierdzi, że opinia nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności, w takim przypadku sąd zawiadamia o tym właściwą okręgową radę adwokacką, radę okręgowej izby radców prawnych, Krajową Radę Doradców Podatkowych lub Krajową Radę Rzeczników Patentowych, która ponownie wyznacza innego pełnomocnika. Dodatkowo, jeżeli ocena jest pozytywna to strona sama, wybierając pełnomocnika na zasadach rynkowych, może wnieść skargę kasacyjną. Ponadto w art. 253 p.p.s.a. wprowadzono obowiązek współpracy pomiędzy właściwą radą, a właściwym sądem.

III. Pozostałe informacje i ogłoszenia

Następnie Przewodnicząca podziękowała Prokuratorowi Generalnemu za przystąpienie do porozumienia w sprawie tłumaczeń orzeczeń ETPCz wydanych w sprawach przeciwko innym państwom. Przypomniała także, iż MS posiada wspólna bazę tłumaczeń we wszystkich sprawach polskich oraz, że nasze tłumaczenia są przekazywane do bazy ETPCz HUDOC. Przedmiotowe porozumienie ma na celu aby każdy podmiot porozumienia tłumaczył te wyroki, które są dla niego istotne ze względu na bieżące działania. Przewodnicząca zaznaczyła, że byłoby celowe aby do porozumienia przystąpiły także Kancelarie Sejmu i Senatu, wyraziła też nadzieję, że do porozumienia dołączy kiedyś SN, który na razie nie wyraził zainteresowania uczestnictwem w porozumieniu oraz RPO, Rzecznik Praw Dziecka, czy Rzecznik Praw Osób Niepełnosprawnych.

Ponadto Przewodnicząca poinformowała uczestników spotkania o zmianie siedziby Departamentu – w nowej siedzibie na ulicy Krywulfa 2 znajduje się sala konferencyjna i zapewne tam będą odbywały się kolejne spotkania robocze Zespołu.

IV. Informacje końcowe

O terminie oraz porządku obrad następnego posiedzenia członkowie Zespołu zostaną powiadomieni w drodze elektronicznej przez Sekretarza Zespołu. W przypadku pytań proszę kontaktować się z Sekretarzem Zespołu (katarzyna.bralczyk@msz.gov.pl, sebastian.kurek@msz.gov.pl).

Justyna Chrzanowska
Pełnomocnik Ministra

Załącznik:

1. Lista uczestników posiedzenia w dniu 14 września 2015 r.

**Uczestnicy posiedzenia Zespołu ds. ETPCz w dniu 14 września 2015 r.,
Pałac MSZ, przy ul. Foksal 6, godz. 9.00-13.00**

Przewodnicząca Zespołu	Justyna Chrzanowska
MSZ DPOPC	Eliza Suchożebrska
MSZ DPOPC	Sebastian Kurek
Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	Marcelina Mroczkowska, Biuro Ministra
Ministerstwo Edukacji Narodowej	Kamil Bobel, Departament Prawny
Ministerstwo Finansów	Katarzyna Szarkowska, Dyrektor Departamentu Polityki Wydatkowej; Robert Krzyśków, Zastępca Dyrektora Departament Unii Europejskiej; Anna Lipińska; starszy specjalista Jakub Jędrzejewski, starszy specjalista
Ministerstwo Gospodarki	Tomasz Ficek, Departament Prawny
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	Marcin Grabek, Z-ca Dyr. Departamentu Prawnego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	-----
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Roman Sławeta, Departament Nauki
Ministerstwo Obrony Narodowej	-----
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Anna Łukasiewicz, Departament Pomocy i Integracji Społecznej
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Ernest Nasternak, Departament Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej
Ministerstwo Skarbu Państwa	Małgorzata Szadkowska, Departament Reprywatyzacji i Rekompensat
Ministerstwo Sportu i Turystyki	Marek Krawczyk, Departament Strategii i Współpracy Międzynarodowej Paweł Matej, Departament Prawny
Ministerstwo Sprawiedliwości	Urszula Szafrąńska, Departament Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka;

	<p>Maciej Kielbik, Departament Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Roman Kaczor, Departament Wykonywania Orzeczeń i Probacji</p>
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	<p>Danuta Głowacka-Mazur, Dyrektor Departamentu Kontroli, Skarg i Wniosków Wirginia Prejs, Departament Kontroli, Skarg i Wniosków, Zespół do Spraw Ochrony Praw Człowieka</p>
Ministerstwo Środowiska	Michał Kobyliński , Departament Prawny
Ministerstwo Zdrowia	Karol Bogusz , Departament Współpracy Międzynarodowej
KPRM	-----
Biuro Pełnomocnika ds. Równego Traktowania	-----
Rzecznik Praw Pacjenta	Mariusz Mamczarek , Wydział Prawny, Biuro Rzecznika Praw Pacjenta
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich	<p>Płk Krzysztof Olkowicz, Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich Karolina Miksa, Zespół Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego i Europejskiego</p>
Krajowa Rada Sądownictwa	Łukasz Bojarski
Sąd Najwyższy	dr hab. Małgorzata Wąsek-Wiaderek , Biuro Studiów i Analiz
Trybunał Konstytucyjny	-----
Naczelny Sąd Administracyjny	dr Agnieszka Wilk-Ilewicz , Kancelarii Prezesa NSA
Biuro Prokuratora Generalnego	<p>Beata Ziorkiewicz, Departament Współpracy Międzynarodowej Agnieszka Goździk, Departament Postępowania Przygotowawczego</p>
Prokuratura Generalna Skarbu Państwa	Anna Mazgajska , Departament Prawa

	Międzynarodowego i Europejskiego
Centralny Zarząd Służby Więziennej	Michał Zoń, Dyrektor Biura Prawnego mjr Teresa Kujawa
Kancelaria Senatu	-----
Kancelaria Sejmu	dr Agnieszka Grzelak, Biuro Analiz Sejmowych
Komenda Główna Policji	-----
Podkomisja ds. wykonywania wyroków ETPCz przez Polskę Sejmu RP	-----
Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu RP	-----